

0.1.III Ko 259/20

0.4. WYROK

4.W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2020 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w Wydziale III Karnym w składzie:

Przewodnicząca: sędzia Karolina Siwierska

Protokolantka: sekretarz sądowy Anita Sobczak

w obecności Prokuratora Prokuratury Rejonowej Poznań Grunwald w Poznaniu del. do Prokuratury Okręgowej w Poznaniu – Filipa Zeuschnera

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2020 roku w Poznaniu

sprawy z wniosku B. D.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie zastosowane w sprawie Sądu Rejonowego Poznań Stare Miasto w Poznaniu sygn. akt III K538/16

1. na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 555 k.p.k. wniosek oddala,
2. na podstawie art. 554 § 4 k.p.k. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

Karolina Siwierska

UZASADNIENIE

Formularz UWO	Sygnatura akt	III Ko 259/20	
4. WNIOSKODAWCA			
B. D.			
4.ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA			
1.	Odszkodowanie (kwota główna)	Odsetki	
5.155 zł	Odsetki ustawowe od dnia złożenia		

	wniosku do dnia zapłaty.			
2.	Zadośćuczynienie (kwota główna)	Odsetki		
50.000 zł	Odsetki ustawowe od dnia złożenia wniosku do dnia zapłaty.			
3.	Inne			
4.3. Ustalenie faktów				
0.1.3.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty	
		Wnioskodawczynie w sprawie III K 538/16 Sądu Rejonowego Poznań Stare Miasto w Poznaniu została zatrzymana, a następnie tymczasowo aresztowana w okresie od dnia 29. 09. 2015 r. do dnia 20. 11. 2015 r. Wnioskodawczynie początkowo przebywała w Komisariacie Policji na ul. (...) w P., później w Komendzie Miejskiej Policji na Al. (...) w P., a następnie w Areszcie Śledczym w L..	zeznania wnioskodawcy akta sprawy XVI K Sądu Okręg. w Poznaniu	k. 91-94

		<p>Wnioskodawczyni bardzo źle znosiła pobyt w warunkach izolacji. Obawiała się współosadzonych, które znęcały się nad nią szykanując ją, wyzywając i wyśmiewając się z niej. Na skutek pobytu w areszcie śledczym pogorszyło się zarówno jej samopoczucie psychiczne, jak i fizyczne, wobec czego często korzystała z konsultacji lekarskich. Narzekała na jakość wyżywienia, brak specjalnej diety, która uwzględniałaby jej schorzenie oraz na warunki sanitarne. Przed osadzeniem w areszcie u wnioskodawczyni stwierdzono celiakię. Po opuszczeniu aresztu leczyła się na tę chorobę. Nie korzystała natomiast z pomocy psychiatry, ani psychologa.</p>		
		<p>B. D. w sprawie III K 538/16 Sądu Rejonowego Poznań Stare Miasto w Poznaniu stanęła pod zarzutem popełnienia przestępstwa z art. 234 kk. Wyrokiem z dnia 22. 12. 2016 r.,</p>	<p>akta sprawy III K 538/16 Sądu Rej. Poznań Stare Miasto w Poznaniu</p>	

		<p>który uprawomocnił się dnia 11. 05. 2017 r. została skazana na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat tytułem próby. Ponadto Sąd wymierzył jej karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 10 zł każda, na poczet której w całości zaliczył okres jej zatrzymania i tymczasowego aresztowania.</p>		
		<p>Przed zatrzymaniem wnioskodawczynie nigdzie nie pracowała. Nie pracuje zawodowo od 2012 r. i od tego czasu pozostaje na utrzymaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Nie ma uprawnień do świadczeń rentowych. W okresie pobytu w areszcie miała wstrzymaną wypłatę zasiłków z MOPR.</p>	<p>zeznania wnioskodawczynie</p>	<p>k. 91-94</p>
		<p>B. D. wniosła o zadośćuczynienie i odszkodowanie w dniu 20. 11. 2018 r. Na rozprawie Prokurator podniósł zarzut przedawnienia z uwagi na fakt,</p>	<p>wniosek o zadośćuczynienie i odszkodowanie zeznania wnioskodawczynie</p>	<p>k. 3-7 k. 91-94</p>

		<p>że wyrok Sądu Rejonowego Poznań Stare Miasto w Poznaniu w Poznaniu w sprawie III K 538/16 uprawomocnił się w dniu 11. 05. 2017 r. Wnioskodawczyni nie wystąpiła wcześniej z wnioskiem o zadośćuczynienie i odszkodowanie, bo jak stwierdziła po tym co przeszła nie miała zaufania do sądów. Ponadto musiała odpocząć fizycznie i psychicznie po traumie jaką był dla niej pobyt w areszcie. Po zgłoszeniu przez prokuratora zarzutu przedawnienia wnioskodawczyni dodała, że nie wiedziała, że termin przedawnienia wynosi rok, sądziła, że trzy, albowiem tak ją poinformowali prawnicy – w ramach bezpłatnych porad prawnych oraz jej obrońca z urzędu.</p>		
<p>0.1.3.2. Fakty uznane za nieudowodnione</p>				
<p>Lp.</p>		<p>Fakt</p>	<p>Dowód</p>	<p>Numer karty</p>

4. ocena DOWODÓW			
0.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów			
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu	
1, 2, 3, 4	Zeznania wnioskodawczynie, zebrane w aktach sprawy dokumenty oraz akta sprawy III K 358/16 Sądu Rej. Poznań Stare Miasto w Poznaniu	<p>Sąd w całości dał wiarę zeznaniom B. D., albowiem były szczegółowe, zgodne z zebranymi w sprawie dokumentami, a także z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego.</p> <p>Za wiarygodne Sąd uznał również zgromadzone w sprawie dokumenty oraz dokumenty w aktach sprawy III K 358/16 Sądu Rejonowego Poznań Stare Miasto w Poznaniu, albowiem ich treść i autentyczność nie budziły wątpliwości.</p> <p>Strony nie kwestionowały ww. dowodów, a Sąd również nie miał ku temu żadnych podstaw.</p>	
0.1.4.2. Dowody nieuwzględnione			

przy ustaleniu faktów			
o.2.(dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
4.PODSTAWA PRAWNA			
Odszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			
Inne			
3.			
Zwięźle o powodach podstawy prawnej			

4.ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU W PRZEDMIOCIE ŻĄDANIA			
Zwięźle o powodach rozstrzygnięcia			
Odszkodowanie			
1.	Kwota główna	Odsetki	
Zadośćuczynienie			
2.	Kwota główna	Odsetki	
Inne			
3.			
4.Inne ROZSTRZYGNIĘCIA Zawarte w WYROKU			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
	<p>Roszczenie wnioskodawczyni nie zasługiwało na uwzględnienie, wobec czego Sąd na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 555 k.p.k. oddalił jej wniosek.</p> <p>Podstawą prawną żądania przez B. D. zadośćuczynienia</p>		

i odszkodowania za niesłuszne tymczasowe aresztowanie był art. 552 § 4 k.p.k. Zgodnie z treścią tego przepisu, przesłankami koniecznymi do uznania zasadności tego roszczenia jest wykazanie niewątpliwej niesłuszności zastosowanego wobec wnioskodawcy środka zapobiegawczego; wydanie prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie; poniesienia szkody majątkowej oraz niemajątkowej (krzywdy) i ich wysokości; oraz związku przyczynowego pomiędzy odniesioną szkodą, a tymczasowym aresztowaniem. Przy czym odpowiedzialność Skarbu Państwa za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie (art. 552 § 4 k.p.k.) oparta jest na zasadzie ryzyka (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 września 1999 r., sygn. akt I

KZP 27/99, OSNKW
1999/11-12/72).

Z kolei zgodnie z art. 555 k.p.k. roszczenie o odszkodowanie i zadośćuczynienie przedawnia się po upływie roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie (termin ten obowiązuje od dnia 15. 04. 2016 r.). Przewidziany w tym przepisie termin do zgłoszenia żądania jest cywilnoprawnym terminem przedawnienia i mają do niego zastosowanie rozwiązania przewidziane w art. 117 § 2 k.c. i art. 5 k.c. Tak więc, zgłoszenie żądania po upływie tego terminu prowadzi do jego oddalenia tylko w razie podniesienia przez prokuratora zarzutu przedawnienia i to pod warunkiem, że podniesienie tego zarzutu nie zostanie uznane za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2004 r., sygn. akt III KK 207/03, LEX nr 84454).

Zgłaszający zarzut przedawnienia roszczenia pieniężnego z art. 552 k.p.k. nie ma obowiązku wykazywać, że zarzut ten jest zgodny z zasadami współzycia społecznego. Jeśli bowiem roszczenie jest spóźnione, zgłoszenie tego jest korzystaniem z przysługującego prawa. Dopiero oponowanie zarzutowi, a więc wzajemne zarzucenie, że korzystanie z tego prawa jest nadużywaniem prawa (art. 5 k.c.), wymaga wskazania jakie konkretne zasady współzycia społecznego zostały przez to naruszone. Obciąża to wnioskodawcę, jeśli zarzutowi przedawnienia oponuje (wyroki Sądu Apelacyjnego w Krakowie: z dnia 4 marca 2003 r., sygn. akt II AKa 33/03, Prok.i Pr. 2003/10/29 oraz z dnia 11 października 2001 r., sygn. akt II AKa 245/01, KZS 2001/11/36).

Nietrafny jest natomiast pogląd, że to sąd powinien

poszukiwać powodów wskazujących na istnienie okoliczności przemawiających przeciwko zarzutowi przedawnienia. To wnioskodawca powinien sprecyzować jaką zasadę współżycia społecznego naruszył prokurator zgłaszający ten zarzut i przytoczyć fakty tę tezę uzasadniające oraz dowody, z których fakty te wynikają (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 10 sierpnia 2005 r., sygn. akt II AKa 158/05, KZS 2005/7-8/90).

Z kolei zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w postanowieniu z dnia 3. 01. 2019 r. sygn. akt III KK 213/18 „Obowiązujące przepisy nie przewidują obowiązku sądów rozpoznających sprawę karną poinformowania wnioskodawcy o terminie przedawnienia, co oznacza, że brak udzielenia takiej informacji na zakończenie

postępowania karnego nie stanowi przeszkody w złożeniu wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie”. W tym samym orzeczeniu Sąd Najwyższy stwierdził również „W orzecznictwie sądowym od lat już wskazuje się, że do okoliczności usprawiedliwiających uchybienie terminowi wskazanemu w art. 555 KPK zalicza się takie, które są całkowicie niezależne od woli wnioskodawcy: długotrwałą obłązną chorobę, całkowity upadek sił powodujący konieczność zapewnienia opieki osoby trzeciej w sprawach codziennej egzystencji, chorobę psychiczną, ubezwłasnowolnienie, długotrwały pobyt za granicą połączony z niemożnością nawiązania kontaktu z krajem”.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że roszczenie B. D. należało oddalić, albowiem uległo ono przedawnieniu.

Wyrok w sprawie, w której wnioskodawczyni była tymczasowo aresztowana uprawomocnił się w dniu 11. 05. 2017 r. Od tego dnia zaczął więc biec roczny termin do wniesienia wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie określony w art. 555 k.p.k. Tak więc z dniem 11. 05. 2018 r. roszczenie wnioskodawczyni o odszkodowanie i zadośćuczynienie uległo przedawnieniu. Tymczasem wniosek w tym zakresie został złożony do Sądu Okręgowego w Poznaniu dopiero w dniu 20. 11. 2018 r., a zatem po upływie półtora roku od końca przewidzianego w art. 555 k.p.k.terminu.

Prokurator w niniejszej sprawie zgłosił zarzut przedawnienia. Natomiast ani wnioskodawczyni, ani jej pełnomocnik nie podnieśli, aby zgłoszenie tego zarzutu naruszało konkretną zasadę współżycia społecznego. W świetle orzecznictwa

sądowego, między innymi przytoczonemu powyżej stanowisku Sądu Najwyższego, przedstawione przez wnioskodawczynię powody uchybienia terminowi nie dawały podstaw do uznania, że zgłoszenie przez Prokuratora zarzutu przedawnienia naruszyło konkretną zasadę współżycia społecznego.

W tym miejscu należy dodać, że jeżeli prokurator podniósł zarzut przedawnienia, ustalenie przez sąd, iż niedotrzymanie przez żądającego odszkodowania za niesłuszne tymczasowe aresztowanie terminu określonego w art. 555 k.p.k. nie usprawiedliwiają żadne wyjątkowe okoliczności powoduje oddalenie żądania. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2000 r., sygn. akt WA 7/00, OSNKW 2000/7-8/73).

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił wniosek B. D. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne

	tymczasowe aresztowanie.	
4.Koszty procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
	Sąd obciążył kosztami postępowania Skarb Państwa, albowiem zgodnie z art. 554 § 4 k.p.k. postępowanie w przedmiotowej sprawie jest wolne od kosztów.	
4.PODPIS		
sędzia Karolina Siwierska		